Vanamuusika-festival tõi
Haapsallu maailma tippmuusikud ja tänuliku publiku. Lk 4

Patrik Rainer Kaljula tuli
Läänemaa kolmekordseks tennisemeistriks. Lk 5

Lääne Elu
Värsked uudised www.le.ee
EESTI VANIM JÄRJEPIDEVALT ILMUNUD SÕLTUMATU AJALEHT
TEISIPÄEV, 30. JUULI 2024 | NR 86 (5077) | 1,50 €

Karel Saarkopli: Westmeri on Eesti esimene nutisadam. Lk 5

NELJAS KOHT

Nelli Differt: olümpiamedal oli juba näppude vahel

Vehkleja Nelli Differti olümpiavõistlus Pariisi epeerajal lõppes laupäeval neljanda kohaga ning Haapsalu linnavalitsus mõtleb, millise summaga sportlast ja tema treenerit premeerida.

AIVO PALJASMAA
info@le.ee

Laupäeval saavutatud tulemuse teeb eriliseks ülikõva konkurents, sest olümpiale pääses vaid 36 parimat vehklejat kogu maailmast.

Esimesed kolm vastast alistas Differt lausa müstilise järjekindlusega, võites neid kõiki lisaajal otsustava torkega: Lõuna-Korea esindaja Young Mi Kangi 14:13, noore poolatari Alicja Klasiku 11:10 ja veerandfinaalis itaallanna Alberta Santuccio 10:9.

Poolfinaalis kohtus Differt maailma reitingutabeli liidri Hongkongi esindaja Vivian Man Wai Kongiga ja pidi tunnistama kassilikult plastiliselt rajal liikuva vastase paremust 15:11. Kong tuli mõni hetk hiljem ka olümpiavõitjaks, alistades Prantsuse publiku silme all nende kaasmaalase Auriane Mallo-Bretoni lisaajal 13:12.

Differti pronksimatš 21aastase ungarlanna Eszter Muhariga kulges tasavägiselt ja lahendus saabus jällegi lisaajal. Muhari sooritas eduka torke ja pronksmedal kuulus talle. Differti päralt jäi paljude sportlaste jaoks vaat et vihatuim koht tiitlivõistlustel ehk neljas. Tuleb aga tunnistada, et Differt pakkus sel turniiril poolehoidjatele teravaid elamusi. Olümpiamängude neljas koht on sellise turniiritaseme juures väga kõrge saavutus.

FIE / AUGUSTO BIZZI & EVA PAVIA

Olümpiamängude epeeturniiri pronksimatšis jõudis ungarlanna Eszter Muhari otsustava torke teha enne Nelli Differtit.

Naudib Pariisi

Poolehoidjatele rõõmu ja ka kurvastust pakkunud peategelase sai Lääne Elu eile telefonitsi kätte olümpiakülast. „Kui silmad kinni panen, siis näen pronksimatši uuesti ja saan aru, mida oleks pidanud teisiti tegema," ütles Differt kaks päeva pärast võistlust. Ta hääl kõlas rõõmsalt, kuigi tunnistas, et lõppkokkuvõttes jäi ikkagi võistlusest mõru maik. „Medal oli ikkagi juba näppude vahel. Aga mida vähem ma sellele mõtlen, seda vähem valus on."

Võistlusjärgsed päevad veedab Differt Pariisis koos turniiri vaatama sõitnud vanemate Leelo ja Andres Pajuga ning eile tähistasid nad pereema sünnipäeva. Andres Paju sõnul oli neil plaanis minna Eiffeli torni kohvikusse, kuid piletid sinna saadi alles kolmapäevaks. „Tegelikult on meil ka Nelli sünnipäev tähistamata [24. juuli]," lisas ta.

Leelo Paju ütles laupäevale tagasi vaadates, et need hetked, mida Nelli võistlusrajal pakkus, võtsid lausa pisara silma: „Tegelikult olin üliõnnelik, et kõigest sellest koos osa saime." Andres Paju lisas, et kõik see oli unustamatu.

Kolmekesi minnakse reedel olümpiastaadionile kaasa elama meie kümnevõistlejatele ja pühapäeval alustavad nad koduteed Haapsallu.

Differti treener Helen Nelis-Naukas oli eile juba koduteel ja vastas telefonile Helsingi sadamas. „Pronksimatši kaotust põen ma elu lõpuni," ei teinud teenekas treener saladust. „Võistluspaigas valitses kohutav lärm ja Nelli ütles mulle, et hüüa kõvemini. Ma siis hüüdsingi täiest jõust, et otsusta ja mine rünnakule, aga ta ei otsustanud, hakkas rünnakut ette valmistama. Selle ajaga Muhari torkaski. Nelli ei kuulnud vist minu hüüdmist. Kahju."

Nelis-Naukas ütles, et matšide vaheajal oli Nelli mitmel korral kergelt einetanud. „Nüüd saan aru, et see oli viga," kahetses treener. „Näljane kunstnik on õige kunstnik."

Endalegi üllatuseks pole Nelis-Naukas vehklemisest sugugi tüdinenud, vaid ootab juba treeninguid noortega. „Enne OMi oli stress ikka väga tugev ja eks ma paar nädalat puhkan ikka. Tõsi, laupäeval pean veel läbi viima järjekordse Valge Daami vehklemisturniiri," ütles ta ja puhkes ise südamest naerma. „Kontrast on ikka meeletu – Grand Palais'st Haapsalu kultuurimaja ette."

„Ajalugu kordus," ütles telerist Differti võistlemist jälginud vehklemistreener Peeter Nelis. „Kohe tuli meelde Barcelona olümpiamängude vehklemisturniiri pronksimatš 1992. aastal, kui minu õpilane Kaido Kaaberma kaotas prantslasele Jean-Michel Henryle." Nelise sõnul sai toonane neljas koht nüüd uue värvingu. „Tegelikult vehkles Differt väga kihvtilt. Aga võib-olla jäi otsustaval hetkel psüühilisest energiast veidi vajaka. Seda aga ei oska ühegi aparaadiga mõõta."

Kodus oodatakse

Haapsalus Differtit juba oodatakse. Vehkleja hiljutise töökoha Läänemaa haigla õendusjuht Marju Lepmets ütles, et haiglarahvas elas Nellile kõvasti kaasa. „Me elame kõigile Eesti sportlastele kaasa, aga Nelli on meil ikkagi nagu omainimene."

Differt töötas mitu aastat Läänemaa haiglas füsioterapeudina, aga siis pühendas end täielikult tippspordile ja jätkas seal osalise koormusega kuni eelmise aasta septembrini, kui võttis ennast olümpia ettevalmistuse nimel täielikult töölt vabaks. „Kui ta otsustab tippspordist taanduda, siis on ta meile alati tagasi oodatud, sest füsioterapeutidest on meil puudus," ütles Lepmets.

Haapsalu aselinnapea Tõnu Parbus ütles, et linnavalitsusel pole plaanis Differti koju jõudmise puhul vastuvõttu korraldada, kuid linnavalitsus teeb volikogule ettepaneku Differtit premeerida. Parbuse sõnul on esimese kuue hulka tulnud sportlastele linnavalitsuse poolt auhinnaraha ette nähtud, kuid summat ei osanud ta esmaspäeval veel öelda. Enne olümpiamänge toetas Haapsalu linnavalitsus Differtit 5000 euroga.

„Väga tubli tulemus," ütles Parbus.

Haapsalu Tagalahes hulbib tuhandeid surnud ogalikke

Peale mürgiste sinivetikate tõi tuul läinud nädalal Haapsalu vetesse tuhandeid surnud ogalikke, nii et Tagalaht hakkas haisema.

Õnnetuseks oli samal ajal Haapsalu promenaadil toidutänav, kust roiskuvate kalade lehk peletas nii mõnegi sööja. Reede õhtul toidutänavale maiustama suundunud haapsallane ütles, et pööras otsa ümber, sest einestamise peale ei olnud enam võimalik mõelda. Järgmisel päeval toidutänavalt läbi jalutanud haapsallane Merike Laur sõnas, et korraks nagu tuli merelõhna ninna. „Ei ütleks, et midagi sellist, mida ma suvises Haapsalus kunagi varem tundnud ei oleks. Loodus on loodus," märkis Laur.

KAIRE REILJAN

Ogalikud Tagalahe kaldavees.

Eile hommikul hulpis Haapsalu kuursaalist mõnikümmend meetrit ühele ja teisele poole ikka veel tuhandeid surnud ogalikke, peale selle kümmekond suuremat kala. Merelt puhuva valju tuulega lehka tunda ei olnud. Haapsalu aselinnapea Tõnu Parbus ütles, et linn ogalikega midagi ette ei võta. „Keskkonnaametiga oleme suhelnud. Tuul pöörab ja lükkab selle asja sealt minema," sõnas Parbus.

Keskkonnaameti Hiiu-, Lääne- ja Saaremaa büroo juhataja Jaak Haamer ütles, et täpselt nii ongi. „Tegemist on iga-aastase loodusliku protsessiga. Mingi osa läheb lindudele, mingi osa roiskub," märkis Haamer. Soojas ja seisvas vees jäävad kalad hapnikunälga ning madalates lahtedes ja soppides lämbuvad lihtsalt ära. „Jahedamad ilmad ja vihm peaksid hapnikusisaldust parandama," ütles Haamer.

Keskkonnaameti looduskaitse peaspetsialist, ihtüoloog Tõnu Talvi ütles, et surnud ogalikud ei tee laheveele midagi. Linnud, näiteks vareslased pistavad roiskuvad kalad kinni või viib tuul need merele, nii et inimesed neid enam ei näe. „Loodusele nad midagi paha ei tee," kinnitas Talvi. „Pigem on see inimese elukeskkonna probleem. See on nagu iga muu asjaga: kui tõesti ei meeldi, siis koristame ära."

Talvi sõnul pole põhjust arvata, et ogalikke sureks tänavu massiliselt. Lihtsalt tuul on nad kaugemalt randa kandnud. „Praegu ongi see aeg, kui ogalikud pärast sigimist hukkuvad," ütles Talvi. „Esiteks sigimispingutus ja teiseks kuumad ilmad ja soe vesi. Sooja vee hapnikusidumisvõime on väiksem."

KAIE ILVES

JUHTKIRI

Tuleb ära koristada

Tänavu veebruaris käivitus Haapsalus kalade päästeaktsioon. Väikese viigi jäässe puuriti tuhandeid auke ja tööle pandi seade, mis juhtis vett Suurest viigist Väikesesse. Viigijäält lükati lund ja päästeameti pumbad tekitasid kaks hiiglaslikku fontääni, et vett hapnikuga rikastada. Kõik selleks, et päästa ummuksisse jäänud kalu, keda linlased olid kaldavees ulpimas näinud.

Läinud nädalavahetusel tõi tuul Haapsalu Tagalahte tuhandeid surnud ogalikke ja ka suuremaid kalu. Õnnetuseks käis samal ajal promenaadil suur söögipidu, lehk kippus hinge matma ja peletas isu. Haapsalu ja Läänemaa Facebooki grupis puhkes emotsionaalne arutelu, kas linn peaks lahevee puhtaks rehitsema või ei.

Mõlemat õnnetust ühendab see, et need on looduslikud, mitte inimtekkelised protsessid. Kui välja- või sissevooluta veekogu nagu Väike viik jäätub ja jää on omakorda kaetud lumega, siis hakkab hapnikusisaldus vees langema. Kui see kukub alla kriitilise piiri, siis kalad surevad. Hapnikusisaldus aga langeb ka siis, kui vesi on liiga soe. Läinud reedeks kandis tuul sigimispingutusest ja hapnikuvaegusest hukkunud ogalikud kaldavette, kus nad hakkasid roiskuma. Laheveele ei tee surnud ogalikud midagi, nagu ei juhtu midagi ka siis, kui kalad talvel ummuksis lämbuvad. Linnud pistavad hukkunud kalad nahka ja populatsioon taastub.

Kumbki juhtum ei ole mitte looduse, vaid inimese probleem. Loodus saab kenasti ilma inimeseta hakkama, aga inimene tahaks kangesti kedagi päästa, ummuksisse jäänud kokresid ja noori hauge, hüljatud jänesepoegi või pesast alla sadanud linnutibusid, mis siis, et päästeaktsioon läks luhta, jänesed ei ole emata ja ka tibusid tuleksid vanalinnud toitma, kui inimene neid enne suures päästmistuhinas minema ei tassiks.

Nädalavahetusel kaldale uhutud ogalikega aga on sama kui iga teise asjaga: kui ikka tõesti ei meeldi, siis tuleb ära koristada, tehtagu seda siis kohaliku omavalitsuse korraldusel või kodanikualgatuse korras.

TEISED LEHED

Ärge lihtsalt olge vaesed!

MAALEHT. „Arvasite, et Kaja Kallas ei osanud rahvaga rääkida? Michali valitsus keerab kohe alustuseks vinti juurde ja hüüab üle maa: ärge lihtsalt olge vaesed!" kirjutab ajakirjanik Hebo Rahman. „Mida muud see „kõigile võrdselt" julgeoleku egiidi all tehtud jõhker maksutõus on? Üks halvemaid asju, mida julgeoleku jaoks teha saab.

On muidugi kena öelda, et keerulisel ajal „peabki kõigil natuke raske olema". Kuid Eurostat näitab: aastatel 2010–2022 oli Eesti Euroliidus esikohal üüri hindade tõusus (210%, ELi keskmine 18%) ja inflatsioonis (56%, EL 28%). Reaalpalka vaadates on seis väga nutune (2022. aastal viimane Euroopas, –9,3%).

Me jääme järjest vaesemaks ja tulumaksu tõus kütab hagu juurde. Nii ei ole sellest tulumaks-pluss-käibemaks-pluss-ettevõtte-tulumaks-paketist julgeoleku rahastamiseks suuremat kasu. Esimesest eurost julgeolekumaks hammustab kõvemini just vaesemaid, kel jääb vähem alles baasvajaduste katmiseks. Kuna maksuvaba miinimumi ka ei arvestata, siis tehniliselt jääb kõige vaesematel senisest tulust suurem protsent saamata kui rikkamatel. Arusaadav, et julgeolek nõuab ohvreid, aga see, et vaesemad selle eest rohkem vastutama pannakse, on täiesti arulage.

LAUSELAEN

„Inimene peab ikka ise vaatama, kuhu ujuma läheb."

Terviseameti vaneminspektor **Lea Kiis**. Lääne elu, 27. juuli 2024

Ka majanduses valitsevad seadused

Kui tööinimene hakkab palgapäeval või selle eel planeerima, mida kontole laekuva rahaga sel kuul peale hakata, siis tavaliselt ei mõelda, et majanduses tervikuna ja eriti rahandusvaldkonnas kehtivad seadused samamoodi nagu looduse, astronoomia või inimese tervise puhul.

JAANUS RIIMETS
Põhja-Eesti pimedate ühingu juhatuse liige

Kõik tegurid on omavahel seotud ning otsuste ja valikute teokstegemine põhjustab nii igale inimesele üksikuna kui ka kogu ühiskonnale tervikuna vastavaid tagajärgi. Põhjuste ja tagajärgede omavahelised seosed ongi seadused, mida on võimalik kindlaks teha ja defineerida või vajadusel ka uute otsuste ja valikute tegemisel arvestada. Paraku alati ei arvestata, sest teisi mõjutusvahendeid tuleb alatasa juurde.

Näiteks peaks igaüks aru saama, et üle jõu elamine on lõppkokkuvõttes alati kahjulik, aga selle karmi tõsiasjaga alati ei arvesta. Meie väikse riigi majandus on üsna avatud ja sõltume meist mitte palju mõjutatud teguritest üsna suurel määral.

Võib vahel juhtuda, et vead, mida on teinud riigid, kuhu oma kaupu ekspordime, mõjutavad meie majandust suuremal määral, kui meie endi tehtud vead. Just sissetuleku suuruse osas. Sissetuleku jaotamise osas aga on meil palju suuremad võimalused ratsionaalselt käituda, kuid liig sageli me seda ei tee, sest irratsionaalselt käitumine toob poliitikutele rohkem hääli juurde kui vastupidine, kuigi kasulik käitumine. Mees, kelle haamrilöök pani alguse meie taasiseseisvumisele, Ülo Nugis, ütles kord väga targad sõnad: „Me peame kindlaks tegema tõelised abivajajad ja neid siis ka tõeliselt aitama." Loomulikult toob suurema populaarsuse raha lennukilt külvamine. Siis on kõik midagi, kuigi vähe, saanud ja kellelgi poleks nagu põhjust nuriseda. Majandusseaduste põhjal niisugune käitumine muidugi põhjendatud pole.

Üldiselt peaks iga terve inimene iseenda ja oma sissetulekutega toime tulema. Ja suutma ka oma peret üleval pidada. Ka pole otstarbekas kehtestada ettevõtlusele väga palju reegleid. Tõesti, meil on selles vallas saavutusi, eriti tänu e-riigile. Ettevõtte loomine ja ka maksude maksmine on tehtud arvutikasutajale lihtsaks. Samuti on väga hea näide ettevõtluskonto sisseviimine. Mida lihtsam ja vabam on töö tegemine ja sissetuleku saamine, seda suurem on kasu kõigile, ka neile, kes ise ennast toita ei suuda. Neile, keda tõesti tuleb aidata. Meil on ka see väga hästi korraldatud, et pensionärid võivad rahulikult edasi töötada ja see on taganud paljude väiksema palgaga töökohtade täituvuse. Ainult palgast elavale, eriti pereinimesele, oleksid sellised töötasud ebapiisavad, aga pensioni saavale inimesele suur elujärje paranemise võimalus.

Nii huvitav kui see ka pole, siis mida vähem on regulatsioone, seda efektiivsemalt toimivad praktikas majandusseadused. Ülereguleerimine läheb aga liiga sageli nende seadustega pahuksisse. Vahel põhjatakse ülereguleerimise pähe ka maksustamist. Usun, et eriti ettevõtjate seas on inimesi, kes arvavad, et kui makse poleks, oleks elu lausa roosiline.

Vaba konkurents nõuab eelkõige kõigile võrdseid tingimusi. Kui aga ühed peavad sotsiaalmaksu maksma ja teised mitte, kus siis on võrdsus.

Tõepoolest, maksud ei tohi lämmatada, aga samas piisava suurusega maksud tõstavad tegelikult tootmise efektiivsust ehk tööviljakust. Selleks et maksud ära maksta ja veel ka kasumit teenida, tuleb arukalt toota. Üks meie tuntud poliitik kiitles kord sellega, et maksis oma kodumaja ehitamisel ümbrikupalka ja väitis, et nii peabki olema. Kas aga nii peaks olema ka majandusseaduste seisukohalt? Kindlasti mitte. Vaba konkurents nõuab eelkõige kõigile võrdseid tingimusi. Kui aga ühed peavad sotsiaalmaksu maksma ja teised mitte, kus siis on võrdsus. Nii et riigi tagant varastamine pole kindlasti majanduse efektiivsemaks muutmine.

Majandusseadused kehtivad ka suuremates keskkondades kui üks pere-eelarve või ka meie väikse riigi majandus. Need kehtivad ka maailmamastaabis. Otsused ja käitumine nii majanduse, poliitika kui sõjanduse vallas mõjutavad meist igaühe tegelikke majanduslikke võimalusi lähemas ja kaugemas tulevikus. Iga kord, kui ka mingit arvamust avaldada, peaks enne mõtlema, mis juhtub siis, kui mingi ettepanek või kavatsus teoks tehtaks. Me vajame nii peremajanduses kui ka ühiskonnas tervikuna rohkem kainet talupojameelt kui emotsionaalset enesehävituslikku rabelemist.

Haapsalu ujula kõigepealt, uus haldushoone ootele!

JAANUS KARILAID
Haapsalu volikogu esimees

Haapsalu linna tegutsemine paistab teiste omavalitsuste taustal silma kiiruse, konkreetsuse ja tulemuslikkusega. Kui oleksime jalgpallihalliga venitanud, oleks see täna üle 3 miljoni kallim ja me poleks finantsiliselt võimelised seda rajama. Täna on hall täis tegutsemislusti!

Sama lugu on peatänava, üürimaja või lõiguga Metsa tänavast. Need kõik on linna edasi viinud. Metsa tänava lõpuni ehitamine vajaks linnakassast umbes 1,5 miljonit. Samuti vajab miljoneid nii Lihula maantee kui ka viadukt ise. Väiksemaid tänavaid ja lõigukesi, mis vajavad remonti ja silumist, on linnas küll ja küll.

Kahjuks pole aga ikka veel omavalitsusi mõistvat keskvalitsust, vaid käibemaksu tõusuga 24 protsenti viiakse linnakassast välja aastas nüüd eelmise tõusuga kokku umbes 400 000 eurot. Ratase suurest panusest omavalitsustele on saamas nostalgiline minevik, uut ja arengut toetavat valitsust tuleb oodata kolm aastat. Järelikult on meie laual selged valikud, kuna ressurss on täna äärmiselt piiratud.

Ühel kaalukausil on viie miljoni ringis maksev uus haldushoone, teisel kaalukausil umbes viiemiljoniline rekonstrueeritud ujula. Kuigi uus haldushoone kaunistaks linna, on esmane korda teha meie ujula. Haapsalu ujula ja saunade positiivne mõju tervisele on maakondlikult tuntud tõsiasi.

Kõike korraga tänases valitsuse loodud kehvas majanduskeskkonnas ja ajaaknas ei saa ning lähtume põhimõttest – teeme kõik vajaliku, aga õiges järjekorras. Tasakaalukat ja klaari otsust kolleegidele nii volikogus kui linnavalitsuses.

NÕUANNE

Mis keeles peab välismaalasega töölepingu sõlmima?

Mis keeles peab välismaalt tulnud töötajaga suhtlema ja töölepingu sõlmima?

Keeleseadus eeldab, et tööleping sõlmitakse eesti keeles, kuid lubatud on selle sõlmimine ka mõnes muus keeles, kui pooled nii kokku lepivad. Oluline on, et mõlemad pooled saavad töölepingu sisust ühtemoodi aru. Töötajale on oluline, et ta saab tööks vajaliku informatsiooni ning see on temale selge ja arusaadav.

Kuigi seadusest ei tulene otsest kohustust juhendite tõlkimiseks, tuleb arvestada juhendamise eesmärgiga – anda töötajale infot, millised ohud töökeskkonnas varitsevad ja kuidas töötada ohutult. Kui töötaja seda ei tea, võib tagajärjeks olla töötaja või kellegi teise tervisekahjustus. Ligi kolmandik tööõnnetustest juhtub töötajatega, kes on töökohal olnud alla aasta, mis näitab, et enamasti on tööõnnetuste põhjuseks puudulik väljaõpe ja juhendamine.

Töötaja juhendamisel ei tohi ära unustada riskianalüüsi. Ka seda peab tööandja juhendamise käigus töötajale tutvustama ja vajadusel tõlkima arusaadavasse keelde. Suuliselt tõlkimine aitab juhendit küll paremini mõista, kuid see ei ole hea lahendus. Kui tõlkida ainult olulised teemad, jääb osa teemasid töötajale arusaamatuks, sest neid pole talle tõlgitud. Teema, mis ühel hetkel võib tunduda ebaoluline, on teises olukorras väga oluline. Suulise tõlke puhul võib tekkida vaidlusi selle üle, kas mingi konkreene osa tõlgiti ja tööandjal pole võimalik seda ka tõendada.

Et juhendamine oleks asjakohane ja selle läbiviimist oleks võimalik hiljem ka tõendada, võiks juhendid tõlkida keelde, milles tööandja (esindaja) ja töötaja omavahel suhtlevad. See aitab vältida olukordi, kus kogemata tõlkimata osa tõttu saab töötaja viga.

Kuna Eestis on asjaajamise keel eesti keel, peavad tööleping ja ohutusjuhendid olema ka eesti keeles, juhuks, kui neid on vaja esitada tööinspektorile. Seega on mõistlik sõlmida töölepingud ning koostada ohutusjuhendid ja muud tööalased dokumendid paralleelselt mõlemas keeles (näiteks eesti-ukraina, eesti-inglise või muus töötajale arusaadavas keeles).

Võimalusel tuleks kasutada kõigile ühiselt mõistetavat keelt edaspidi ka töökeskkonnas. Ühise keele kokku leppimine töökeskkonnas aitab hoida ära keelebarjäärist tekkivaid töökonflikte ning maandab psühhosotsiaalseid ohutegureid.

Westmeri sadamakapten Karel Saarkopli näitas, kuidas nutitelefoniga ustest sisse pääseb. MALLE-LIISA RAIGLA

ISETEENINDUSSADAM

Haapsalus on Eesti esimene nutisadam

Westmeri jahisadam on sellest hooajast Eesti esimene nutisadam, kus kõigi teenuste kasutamiseks piisab vaid nutiseadmest. Siiski töötab paralleelselt ka varasem süsteem.

MALLE-LIISA RAIGLA
malleliisa@le.ee

Näitamaks, kuidas uus nutisüsteem toimib, viis Westmeri sadamakapten Karel Saarkopli korraks nutitelefoni värava juurde ja see avanes. „See oli esimene näide," ütles ta. Sarnasel viisil pääseb ka sadamahoone pesemis- ja saunaruumidesse, samuti saab rentida kaikoha ja minna mängima minigolfi.

Westmeri jahisadam on nutikas selle hooaja algusest, sadama iseteeninduslikuks muutmiseks vajalikud programmid valmisid talvel. Idee sadam automatiseerida tuli Saarkoplil koos automatiseerimisega tegeleva ettevõtte Rentster Online tegevjuhi Kenno Kingiga, kes on ühe Westmeri sadamas oleva jahi omanik. „Westmeri sadam oli esimene pilootprojekt, kuidas sadamat automatiseerida," ütles Saarkopli. „Mina näen sellel tulevikku."

Sadamakapteni sõnul on kavas muuta kogu sadam iseteenindavaks, kus sadamakülalised saavad kõike teha omas tempos ja siis, kui soovitakse. Nii ongi kai külaliskohtade juures juba QR-kood, mis viib lehele, kus külaline saab luua endale kasutajakonto, määrata aluse pikkuse, allkirjastada sadama eeskirjad, maksta sadamakoha eest ja seejärel saab rendiperioodiks kõik vajalikud ligipääsud.

„Mulle teeb see kõik lihtsamaks," ütles Saarkopli uue lahenduse kohta. „Tore on klientidega suhelda ja küsida tagasisidet – see on personaalsem lähenemine, aga olukordades, kus sadamapersonal ei ole kohal – kevadel ja sügise poole –, ei pea kliendid ootama, millal saab maksta, millal saab võtmed ja koodid. Saavad kõik omas tempos ära teha, millal ise soovivad."

Westmeri jahisadam on nutikas selle hooaja algusest, sadama iseteeninduslikuks muutmiseks vajalikud programmid valmisid talvel.

Iseteeninduslikku sadamat ei saa kasutada ainult sadamakülalised, vaid ka hooajaliselt sadamas seisvate aluste omanikud.

Hooaja alguses saatis Saarkopli jahiomanikele info nutilahenduste kohta ja seda hakkas kasutama umbes 60-70 protsenti kaikoha omanikest.

Lisaboonusena on nutilahendusi kasutavatel jahiomanikel võimalik vaadata reaalajas pilti kaidel toimuvast. „See on kirsiks tordil," ütles Saarkopli.

Paralleelselt nutilahendustega on praegu kasutusel ka vana süsteem, kus väravaid saab avada kiibiga, mis antakse külastajatele pärast sadamamaksu maksmist sadama kontorist ja mis tuleb lahkudes kontorisse tagasi viia.

Uue lahenduse kohta on Saarkopli saanud nii head kui ka halba tagasisidet, nagu ikka uute asjade puhul, kuid ütles, et uus süsteem on alles sisse töötamisel. „Mina sadamapidajana olen lahendusega rahul," ütles Saarkopli. Tema sõnul saab nii ka info lihtsamini raamatupidamisse saata.

Infotahvlid selle kohta, et tegemist on nutisadamaga, asuvad nii sadama sissepääsude juures kui ka kai peal.

Sadamasse nutilahenduse loonud ettevõte Trumpit Solutions tegeleb automatiseeriva tarkvara loomisega: kuidas rentida inimese vahelesegamiseta laohooneid, töökodasid, seadmeid. Lisaks Westmeri jahisadamale on ettevõte nutilahendust loomas ka Pärnu sadamale.

Palivere ujumissild jõudis vette

Palivere ujumiskoht vanas ehitusmaterjalide tehase karjääris, mida paliverelased bassuks kutsuvad, sai pühapäeval Palivere priitahtlike pritsumeeste abil ujumissilla.

„U-kujuline ujumissild eraldab omaette madalama ala, kus lastel on julge sulistada. Sügavam osa jääb ujumissilla taha," rääkis Palivere pritsumeeste eestvedaja Risto Roomet silda paigaldades.

Ujumissild on ainult osa Palivere ujumiskoha muutumisest. Pühapäeval panid paliverelased vette ujumissilla põhiosad. Nende kinnitamiseks on täpselt silla alla pandud betoonist plokid, mille külge sild vees kinnitub. Järgmisel nädalal on kavas paika saada kaldasillad.

„Kaldaserva planeerime laugemaks ja tahame siit ümbert võsa ka maha võtta," ütles Roomet. „Taastame lõhutud ohutusstendi, paneme paika päästerõngad ja viskeliinid," lisas ta.

Palivere uut ujumissilda hoiavad vee all paigal jõepõhja uputatud betoonplokid. ANDRA KIRNA

Roomet rääkis, et paliverelastele on oluline, et lapsed tahaksid ujumas käia kodu juures turvalises veekogus, ega kipuks minema kaugemale, näiteks Kaopalu karjääri.

Palivere bassu uut ujumissilda on oodanud ka Palivere talisuplejad. „Järsust kaldast eriti talvel vette minna on raske. Nüüd peaks lihtsamaks minema. Uus sild saab vette minekuks redelid," ütles Roomet.

Ujumiskoha kordategemine algas tegelikult juba mõne aja eest. „Lammutasime ära poiste enda ehitatud hüppetorni. See polnud kuigi turvaline," ütles Roomet.

Edaspidi tahavad paliverelased saada toetust RMK-lt, et puhastada veekogu põhi. Praegu 15 meetri pikkune sild on valitud nii, et seda saaks tulevikus pikendada.

Suurim osa ujumiskoha korrastamiseks kuluvast rahast, 5500 eurot, tuli päästeametilt, kes jagas tänavuse projektikonkursiga toetust kodulähedaste ujumiskohtade turvalisemaks muutmiseks. Projekti kogumaksumus on 7190 eurot, ülejäänud raha tuli toetajatelt ja pritsimeestelt endilt. Bassu aitab korda teha Sergei Koppeli firma Spoonest OÜ ja panustavad ka pritsimehed ise.

Lääne-Nigula valla teine ujumiskoht, mida päästeamet aitab korda teha, on Kirimäessaare rand. **ANDRA KIRNA**

Piirsallu võib tulla kaitsetööstuspark

Eelmisel nädalal teatas riigi kaitseinvesteeringute keskus (RKIK), et loob ettevõtetele valikpakkumise teel võimaluse alustada Ämari sõjaväelinnakus järgmise aasta alguses lahing- ja laskemoona tootmisega.

„Kaitseministeeriumi arendatav kaitsetööstuspargi valmimine võtab riigi eriplaneeringu ning oma mastaapsuse tõttu paar aastat aega. Tänast julgeolekuolukorda arvestades on vajadus tootmisega alustada nii kiiresti kui võimalik," lausus RKIKi peadirektori asetäitja Katri Raudsepp.

Kaitseväe territooriumi kasutamine annab võimaluse ettevõttel moona tootmisega kohe alustada. See aga ei tähenda, et riik oleks loobunud kaitsetööstuspargi, mille ühe asukohana on välja pakutud Piirsalu, rajamisest. „Riigi eriplaneering on algatatud ja Piirsalu on endiselt üks võimalikest asukohtadest," kinnitas kaitseministeeriumi pressiesindaja Andra Nõlvak Lääne Elule.

Riik plaanib kaitsetööstusparki, kuhu oleks võimalik rajada laskemoona tehas ja käidelda lõhkeainet. Riigi eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH) algatatakse Lääne-Nigula valla, Lüganuse valla ja Pärnu linna Audru ning Tõstamaa osavalla territooriumil.

„Me pole praegu veel ühtegi ala välja valinud," ütles kaitsetööstuspargi projektijuht Indrek Sirp (pildil) Lääne Elule eile. „Meil on konsultant Hendrikson DGE, kes seda protsessi veab, seda tööd teeb."

„Järgmise aasta esimeses pooles peaks hakkama selguma, kuhupoole ta [ala valik – *toim.*] hakkab kalduma," nentis Sirp. Planeerimise lähteseisukohtade ja KSH programmi tegemisel ei selgu, kas üks ala on teistest parem. „See pigem sätestab, mida me peame seal uurima ja tähele panema ja mis uuringuid tuleb teha. Alade võrdlus hakkab peale seda."

URMAS LAURI

LÜHIDALT

Raamatukogu direktoriks pürib kaks inimest

Läinud nädalal lõppenud Lääne maakonna keskraamatukogu direktori konkursile laekus kaks avaldust.

Haapsalu aselinnapea Tõnu Parbuse sõnul kutsutakse mõlemad kandidaadid järgmisel nädalal vestlusele. Kandidaatide kohta Parbus praegu midagi rohkemat veel öelda ei soovinud. Valiku, kummast kandidaadist saab järgmine raamatukogu direktor, soovib Parbus ära teha võimalikult kiiresti.

30 aastat raamatukogu direktor olnud Ilme Sepp paneb augusti lõpus ameti maha. Sepp ütles, et on aastaid rääkinud, et kui raamatukoguseadus muutub, paneb ta ameti maha. Uus raamatukoguseadus hakkab kehtima 2026. aastast.

Malle-Liisa Raigla

AEGUMATU MUUSIKA

Vanamuusika festival alustas oma neljandat kümnendit

Neli päeva kestnud 31. vanamuusika festival tõi Haapsallu maailma tippmuusikud ja tänuliku publiku.

ANDRA KIRNA
andra@le.ee

SABINE BURGER / HAAPSALU VANAMUUSIKA FESTIVAL.

Vanamuusika festivalil dirigeeris Händeli oratooriumi „Iisrael Egiptuses" Stephen Layton Suurbritanniast.

Festivali avakontserdi alguses andis Haapsalu linnapea Urmas Sukles festivali algatajale, muusikateadlasele ja dirigendile Toomas Siitanile üle Haapsalu teenetemärgi.

Avakontserdil kõlas Georg Friedrich Händeli üks tuntumaid oratooriume „Iisrael Egiptuses" hiljuti loodud koori Tumult Ensemble, festivali barokkorkestri ning solistide Jaanika Kuusiku, Karin Helsteini, Susanna Paabumetsa, Ryan Adamsi, Janari Jorro ja Andreas Väljamäe esituses. Dirigeeris üks nõutumaid Briti kooridirigente Stephen Layton Suurbritanniast, kes on teenete eest klassikalise muusika vallas pälvinud Briti impeeriumi ordu liikme aunimetuse. Siitani sõnul on Layton lausa maailma kolme parima dirigendi hulgas.

Haapsalu muusikakooli õpetaja ja helilooja Sirje Kaasik ütles, et toomkirikus sai kuulda erakordset esitust. „See oli vist kõige võimsam kontsert. Imetlesin dirigendi täpsust ja põhjalikkust. Ka koormeistri töö oli muljetavaldav. Nautisin seda kontserti väga," ütles Kaasik.

Floridante sünnipäev

Reedel kõlas Jaani kiriku kontserdil „Cembal d'amour'i taassünd" David Kellneri muusika. Algselt lautole kirjutatud muusikat esitasid Anna-Liisa Eller arpanettal, psalteeriumil ja kanneldel ning Taavi Kerikmäe *cembal d'amour*'il.

Õhtul esines toomkirikus kümnendat tegutsemisaastat tähistav ansambel Floridante kontserdiga „Muusikalised palved". See oli muusikute kummardus neile, kelle elusid mõjutab täna sõda. Kontserdil kõlas muusika, mis on kirjutatud 17. sajandil, 30aastase sõja ajal ja selle järel. Floridante tõi Schützi, Buxtehude, Vierdancki, Beckeri, Waltheri ja Westhoffi loomingu kõrval projektis „Eesti miniatuurid" kontserdi kavva Märt-Matis Lille uudisteose esiettekande *viola da gamba*'le ja klavessiinile.

„Koos Floridantega esinenud sopran Maria Valdmaa on niisugune artist, keda võib vist lõpmatuseni kuulata," ei hoidnud Kaasik oma vaimustust tagasi.

Laupäevasel Jaani kiriku kontserdil „Piirideta Bach" esitasid J. S. Bachi teoste seadeid kammeransamblile Marco Ambrosini, Angela Ambrosini ja Valentin Cointot *nyckelharpadel*, Eva-Maria Rusche klavessiinil ja Anna-Liisa Eller kandlel.

Nyckelharpa on rootsi rahvapill, millel esitatakse üha sagedamini ka klassikalist muusikat. Itaalia päritolu ja Saksamaal elav Ambrosini on tuntud improvisaatori ja arranžeerijana ning on välja arendanud isikupärase mängustiili, avardanud pilli mänguvõtete arsenali ja repertuaari. Ta on *nyckelharpat* Haapsalu vanamuusika festivalil mänginud ka varem. Sellel kontserdil kõlas mullu plaadistatud muusika esimest korda publiku ees.

La Grande Chapelle esitas dirigent Albert Recasensi juhatusel õhtul publikut pilgeni täis toomkirikus Tomás Luis de Victoria missa „Vidi speciosam" ja motette Jumalaema auks. La Grande Chapelle on Hispaania vokaalinstrumentaalansambel, kes esitab Euroopa 16.–18. sajandi vokaalmuusikat. Ansambel on võtnud oma missiooniks tuua päevavalgele unustusse vajunud Hispaania muusikat.

Viimast festivalipäeva alustas Haapsalu toomkirikus varajase muusika noortelaagri lõppkontsert „Vana muusika – noored mängijad".

Jaani kirikus mänginud Trio Sfacciato on Viinis baseeruv noori Eesti ja Austria muusikuid ühendav ansambel. Tšellist Hannah Stoellger, viiuldaja Lisanne Altrov ja klavessiinimängija Piibe Maria Talen esitasid 17.–18. sajandi heliloojate sonaate ja oma lemmiklugusid.

Õhtul toomkirikus tulid kuulajate ette Soome barokkorkestri solistid Anthony Marini ja Kaisa Kallinen viiulitel, Terhi Lehtiniemi vioolal, Louna Hosia tšellol, Eero Palviainen arhilautol ning Annamari Pölhö klavessiinil.

Kontserdi „Üle riigipiiride" kava oli kokku pandud barokkheliloojate Telemanni, Couperini, Geminiani, J.S. Bachi, Veracini ja kaasaegse komponisti Krishna Nagaraja loomingust, nii et esindatud oleks Prantsusmaal, Itaalias ja teistes riikides barokiajastul välja kujunenud ainulaadsed rahvuslikud kompositsioonistiilid ja nüüdismuusika.

Kaasiku sõnul ei ole tema ühelgi varasemal festivalil näinud nii palju publikut, kui just lõppenud vanamuusikapeol.

Saalid olid täis

Festivali korraldamisel osalenud muusik Saale Fischer kinnitas, et see võib olla tõenäoline. „Viimased viis-kuus aastat on meie publikuarvud järjest kasvanud ja tänavugi oli mitu kontserti välja müüdud. Enamik siiski 90–100 protsenti täis," rääkis ta.

Fischer oli ise laval ansambliga Floridante, mida ta lausa vanamuusika festivali majabändiks nimetas. „Ka teistelt esinejatelt tuleb kiitust Haapsalu festivali asjatundlikkuse kohta. See soojus, mis publikust lavale jõuab, on täiesti eriline," ütles ta. Suur osa publikust on aga siiski kaugemalt. „Teame, et meie pileteid on peale Eesti ostetud Soomest, Saksamaalt, Kanadast, Inglismaalt, isegi Luxemburgist," rääkis Fischer.

Järgmise vanamuusika festivali kuupäevad on teada ja väga hõivatud staaridega on eelkokkulepped juba sõlmitud. „Juba mitu aastat on Haapsalu linn meile nii vastu tulnud, et teame kuupäevi mitu aastat ette. Teisiti ei oleks võimalik niisugusel tasemel festivali korraldada," ütles Fischer. Tema sõnul on kindlasti paigas see, et festival algab suurvormiga. Täpne kava selgub siiski aasta lõpupoole.

Fischer ütles, et peale sel aastal esinenud Soome barokkorkestri tahavad korraldajad festivalile kutsuda rohkem Balti- ja Põhjamaade orkestreid. „Tahame kasvatada Haapsalu festivali muusikute arvestatavaks kokkusaamiskohaks Põhja- ja Baltimaades," ütles ta.

Paliveres lahendati 19. sajandi mõrva

Tänavune Holster klubi etendus „Varjuorg" viis vaatajad Paliveres laupäeva õhtul 1887. aasta Montanasse, kus oli toimunud lahendamist vajav mõrv.

Lisaks oli Montanas seljataga raske talv, kus paljud vabapidamisel olnud loomad hukkusid. Seetõttu olid naabrite vahelised suhted keerulised ning jõukamad rantšopidajad soovisid väiksemad ja võlgades rantšod ära osta. Sellega aga mured veel ei piirdunud – Varjuorg, mille piiril tegevus toimus, soodustas hobuste ja veiste vargust ning naabrid soovisid selle üle kontrolli saada.

„Me elame lõgismadude ajal," kõlas korduvalt ühe rantšopidaja, mr Frambois', keda kehastas teleajakirjanik Anton Aleksejev, suust kirjeldus ajale, milles tegevus toimus.

MALLE-LIISA RAIGLA

Tänavuse näitemängu kogu lavakujundus oli heintest.

Vesternile omaselt paukusid etenduses püssid ja mõrvu toimus veelgi. Lõpuks said siiski mured lahendatud ja naabrite vahel rahu taastatud. Ehkki esimene mõrv jäigi tegelastel lahendamata, said vaatajad vihjeid, mis seal juhtuda võis.

Etendusse olid sisse põimitud ka USA valimised. Nimelt räägiti seal Montana osariigi loomisest – see loodi 1889. aastal – ja piirkonna esindamisest kongressil, sest Montana vajas pikka plaani. Peale etendust ja näitlejate kummardamist publikule asuski mr Frambois oma valimiskampaaniat tegema. Seda soovitas tegelaskujule enne etenduse lõppu tema Prantsusmaalt saabunud tütar. „*Make Palivere great again*!" („Teeme Palivere jälle suureks!") kõlas valimiskampaaniat tegeva näitleja suust, ta kätles pealtvaatajaid ja rahva sekka lendasid dollarid.

Etenduse teksti autor oli teleajakirjanik Vahur Lauri, lavastaja Anton Aleksejev, kostüümid on valmistanud Katrin Karilaid. Pärast etendust musitseeris Tom Karik koos kooslusega Kaljukotkas, kelle esimene esitatud laul oli inspiratsiooni saanud „Varjuoru" etendusest.

MALLE-LIISA RAIGLA

Läänemaa JK esindus tabeliliidrilt punkti ei napsanud

Pühapäeval Haapsalu linnastaadionil peetud esiliiga B 20. vooru kohtumises võtsid sel hooajal kolmandat korda mõõtu Tartu JK Tammeka U21 ja Läänemaa JK.

Kui kahes varasemas kohtumises on läänlased tartlaste vastu viigiga leppinud, siis sel korral tuli vastu võtta napp 0:1 kaotus.

Läänlased näitasid enam kui sajapealise kodupubliku ees võitluslikku mängu ning tundus, et viik terendab tabeli seitsmenda ja esimese vahel selgi korral.

Vaid minut enne normaalaja lõppu õnnestus külalistel siiski Läänemaa võrk sahisema panna. Kurioossel kombel osutus võiduvärava autoriks Läänemaa JK kasvandik, Haapsalust pärit Andres Dobõšev-Proosväli, kes meditsiiniõpingute ajal on pallinud Taaralinnas Tammeka ridades. Sel kevadel arstidiplomi saanud mehele oli see hooaja esimene värav.

„Andsime endast kõik, seetõttu on kaotus pettumus", ütles pärast mängu läänlaste äärerründaja Martin Valkiainen. „Positiivne on, et mäng näitas taas, et suudame viimaste sekunditeni võidutahet hoida."

Meeskonna järgmine mäng on 3. augustil võõrsil Legioniga.

TRIIN VELLEMÄE
Läänemaa JK

Läänemaa JK esindus alistas Tipneri karikamängus Rumori Calcio

Haapsalu linnastaadionil peetud Tipneri karikasarja 1/32 finaalis alistas esiliiga B tasandil mängiv Läänemaa JK kolmandas liigas palliva Rumori Calcio Tallinna.

Võõrustajad avasid skoori 22. minutil, kui resultatiivne oli Andreas Tiits. Kolm minutit hiljem saatis Tiits külaliste võrku teise palli ja 31. minutil kolmandagi. Nii mindi poolajale läänlaste 3:0 eduseisus.

64. minutil õnnestus tallinlastel üks värav tagasi lüüa, kuid rohkemaks seekord kõrgemal mängiva vastase vastu rammu ei jätkunud.

Läänlased said väravalisa veel 83. minutil Sten Veski ja 85. minutil Martin Valkiaineni jalast.

„Teisipäevases Tipneri karikamängus oli vajalik positiivne tulemus. Alla selle oleks olnud põrumine," ütles pärast mängu kübaratriki teinud ründemängija Andreas Tiits. „Saime kätte vajaliku võidu ja positiivse emotsiooni. Loodan, et selle võidu pealt on hea minna nädalavahetusel toimuvale mängule. Peame olema enesekindlamad ja minema igat mängu võitma."

TRIIN VELLEMÄE
Läänemaa JK

TENNIS

Kaljula tuli kolmekordseks tennisemeistriks

Haapsalu Krahviaia tennisekeskuses selgusid seitsmes võistlusklassis Läänemaa tennisemeistrid. Kolm meistritiitlit sai Patrik Rainer Kaljula.

VELLO KUHI
info@le.ee

Ligi kaks nädalat kestnud maakonna meistrivõistlusi soosis enamikul päevadest ilus ilm ja kõigis kavas olnud seitsmes võistlusklassis selgitati välja parimad. Nagu juba mullu, domineerisid ka nüüd mänguklassilt noormängijad, kes võitsid välja mängitud täiskasvanute medalitest ligi pooled.

Meeste üksikmängu finaalis oli Kaljula ülekaal treeningukaaslase Keven Ungerti üle veenev tulemusega 6-0 6-2. Mängutasemelt on finalistidele järele jõudmas kaks aastat noorem Egert Trave, kes küll kaotas Kaljulale poolfinaalis 1-6 1-6, kuid kolmanda koha mängus oli parem mullusest finalistist Ott Raidlast 6-3 6-2.

Naiste üksikmängu finaali jõudsid nagu eelmiselgi aastal Maily Märss ja Simona Ladva. Kui toona läks võitja selgitamiseks vaja kolme setti, siis nüüd pani Märss oma paremuse maksma kahes setis, tulles maakonna meistriks tulemusega 6-3 6-0. Pronksimängus suutis Annika Mändla seekord veel võita noorukest Noora Toomi 6-3 7-5.

Nagu juba mullu, domineerisid ka nüüd mänguklassilt noormängijad, kes võitsid välja mängitud täiskasvanute medalitest ligi pooled.

Täiskasvanutel aga õnnestus võtta kolmikvõit võistlusklassides, kuhu noortele pääsu ei võimaldatud. 40+ meeste üksikmängu finaalis võitis Magnus Velling Küllo Kuhit 6-3 6-2. Kolmanda koha mängus oli Ilo Toom parem Jörgen Hermanist 4-6 6-3 6-2.

2 X ERAKOGU

Naiste üksikmängu parimad Maily Märss ja Simona Ladva.

Meeste üksikmängu võitjad Patrik Rainer Kaljula ja Keven Ungert.

Medalivõitjad

Meeste üksikmäng
1. Patrik Rainer Kaljula
2. Keven Ungert
3. Egert Trave

Meeste üksikmäng 40+
1. Magnus Velling
2. Küllo Kuhi
3. Ilo Toom

Naiste üksikmäng
1. Maily Märss
2. Simona Ladva
3. Annika Mändla

Naiste üksikmäng 40+
1. Kaja Ladva
2. Reena Raudne-Klooster
3. Maike Tellmann

Meeste paarismäng
1. Patrik Rainer Kaljula/Keven Ungert
2. Igor Nudelman/Egert Trave
3. Andres Nõmtak/Gregor Trave

Naiste paarismäng
1. Kaja Ladva/Simona Ladva
2. Ly Märss/Maily Märss
3. Teele Talts/Hanna Demus

Segapaarismäng
1. Patrik Rainer Kaljula/Karin Kanepi
2. Egert Trave/Simona Ladva
3. Igor Nudelman/Maily Märss

Sama vanuseklassi naiste üksikmängu kolm paremat olid Kaja Ladva, Reena Raudne-Klooster ja Maike Tellmann.

Segapaarismängus serveerisid üllatuse Egert Trave/Simona Ladva, kes võitsid poolfinaalis esimesena asetatud eelmise aasta meistreid Igor Nudelmani/Maily Märssi 6-3 7-6(2). Finaal oli samuti tasavägine, kuid lõpuks panid eeldatavad favoriidid Patrik Rainer Kaljula/Karin Kanepi oma paremuse maksma tulemusega 6-3 7-6(5). Kolmanda koha mängule jõudsid teisest poolfinaalist Gregor Trave/Henriette Järv, kuid Gregori haigestumise tõttu tuli mängust loobuda.

Taebla suvevolle võitsid Karina Kungla ja Priit Nukki

Kaheksast osavõistlusest koosneva suvevolle turniiri Taeblas võitis naistest ülivõimsalt Karina Kungla, meestest oli parim Priit Nukki.

Naisi oli eelmisel teisipäeval Taeblas volletamas 17, neist moodustus viis võistkonda, kolm kolme- ja kaks neljaliikmelist. Esikoha said 7 punktiga (3 võitu, 1 viik) Triin Heilu, Annabel Saar ja Kaire Kuura.

Teise koha said Karina Kungla, Tiia Laidinen ja Aive Aljaste, kes kogusid neli punkti (1 võit, 2 viiki, 1 kaotus). Kolmas, neljas ja viies koht said võrdselt 3 punkti (3 viiki ja 1 kaotus). Kolmanda koha said Enge Edovald, Alice Alberg, Hele-Mall Erik ja Sirle Korm, sest neil oli omavahelise mängu geimipunktide suhe parem. „Ja siit moraal – igas geimis tuleb iga punkti pärast võidelda," tõdes võistluse korraldaja Enn Kerge.

Mehi oli viimasel turniiril kohal 26 ja neist moodustati seitse võistkonda.

Esikoha said 10 punktiga (4 võitu, 2 viiki) Marko Aleksejev, Hendrik Naar, Maanus Jõeveer ja Aivar Kaus. Ka teise koha saanud võistkond koosseisus Günter Koppel, Lauri Loorits, Ervin Paaliste ja Riivo Siilamets kogusid 10 punkti. Neil läks kirja viis võitu ja üks kaotus. „Omavaheline mäng oli otsustav, selle nad kaotasid 0:2," selgitas Kerge. „Vastavalt suvevolle kokkuleppele otsustab paremusjärjestuse omavaheline mäng, tavavõrkpallis oleks selleks võitude arv."

Kolmandad olid 9 punktiga (4 võitu, 1 viik ja 1 kaotus) Eno Pertman, Glen Malinovski, Roger Tibar ja Kristopher Aljaste.

Naisi on Taebla suvevolle üldtabelis 33.

„Esikoht oli üsna kindlalt selge juba mitu etappi varem," lausus Kerge. Esikoha sai Karina Kungla 100 punktiga, järgnesid Triin Heilu 89 ja Evelin Merilainen 84 punktiga.

Veteranid: 35+ parim on Triin Heilu (üldarvestuses teine, kokku 89 punkti), 55+ Tiia Laidinen (üldarvestuses 8., kokku 78 punkti).

Parim noor on Grethel-Rosiine Simson (üldarvestuses 14., kokku 71 punkti).

Taebla suvevolle mängiv kohtunik – Kaire Kuura (üldarvestuses 9., kokku 78 punkti).

Suvevolle üldtabelis on kokku 58 meest. „Aegade suurim osavõtjate arv," tõdes Kerge. Kõigi etappide kokkuvõttes võitis Priit Nukki 91 punktiga, teine on Janar Kuld 84 punktiga ja kolmas Marko Aleksejev 79 punktiga.

Veteranid: 40+ Priit Nukki (üldtabelis 1., kokku 91 punkti). 50+ parim on Hendrik Naar 64 punktiga. „Sama palju oli punkte ka Peeter Simsonil, aga otsustas kõrgemate kohtade arv, Naaril oli kaks esikohta," nentis Kerge. 60+ parim on Raivo Mägi – 67 punkti.

Parim noor on Rait Bachman (üldarvestuses 16. koht, kokku 55 punkti). „Samapalju punkte oli ka Kevor Jõgisalul, aga Bachmanil oli ette näidata ka üks vooru esikoht," selgitas Kerge.

Meestest oli parim mängiv kohtunik Kristopher Aljaste.

Parim perekond: Peeter Simson, Grethel-Rosiine Simson ja Kaire Kuura.

„Suvevolle tavapärased sponsorid olid ka tänavu Nevi, Lääne-Nigula vald ja kultuurkapital, uue toetajana lisandus Cipax. Eraisikutest toetasid Lauri Lilleoks ja Taavi Käsk," loetles Kerge.

Üks sponsor oli suvevollel aga veel. „Polegi kunagi olnud, et kõik etapid oleksid läinud vihmavabalt nagu tänavu juhtus. Ilmataat oli üks sponsoreist!" sedastas Kerge.

Suvevolle on võrkpalliturniir, mis leidis aset kaheksal teisipäeval 16 erinevas kohas üle Eesti, üheks võistluspaigaks oli Taebla. Võistkonnad moodustati iga turniiri algul vastavalt reitingutabelile ja lähtuvalt osalejate arvust olid need kolme- või neljaliikmelised. Mängiti saalivõrkpalli reeglite järgi.

Esimene suvevolle turniir peeti 2011. aastal. **URMAS LAURI**

Olümpiamängud

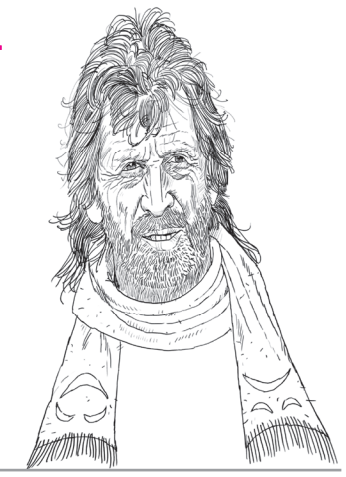

AIVO PALJASMAA

Differti lugu jääb kauaks meelde

Oli alles võimas laks! Raputama hakkas hommikust peale ja kuni õhtuni välja. Viibinuks nagu virguva vulkaani jalamil. Teravaid elamusi jagus nüüd terveks aastaks ette, asjaosalistele endile vaata et elu lõpuni.

Jutt on loomulikult olümpiamängude naiste epeeturniirist. Eestimaal korrati laupäeval iga natukese aja tagant Nelli Differti nime, see kajas igast torust. Pariisist tulnud telepilt naelutas väga paljusid ekraanide ette ja seier meie vastuvõtuvõime skaalal libises korduvalt ohtlikku punasesse tsooni, et seejärel jälle veidi rahunedes rohelisel ribal puhata.

Nelli Differt osanuks nagu imehästi ja apteekri täpsusega oma poolehoidjate närvidel mängida. Tema kolm esimest matši kulgesid nagu parimates põnevusfilmides, kus lõpplahendus selgub alles viimasel hetkel ehk siis lisaminuti ainsa otsustava torke tagajärjel. Ja alati sooritas selle meie soosik. Eriti muljet avaldav oli Nelli veerandfinaalmatš, kus ta üliohtliku ja sünkjastumedalt heitluseks keskendunud Itaalia ässa Alberta Santuccio sipsti! nurka seisma saatis.

Sel hetkel olime kõik juba Nelli-usku ja meie silmis hakkas vilkuma ka võidumedali kuldne helk. Kindlasti vilkus midagi ka meie soosiku enda hinges, vähemalt mingi eriline kelluke tilises seal hommikust saati.

Kui Nelli Grand Palais's areenile astus, siis õhkus temast alati reipust ja rõõmu. Nagu lapse puhul, kes särab õnnest, et võib koos teiste väljavalitutega siin ja praegu koos mängida. Ta oli selle võimaluse eest tänulik ja püüdis omalt poolt igati väärilisel kaasa lüüa, et peomeeleolu mitte rikkuda.

Nelli jõudmine poolfinaali ehk nelja tugevama hulka oli kindlasti ootamatu paljude välismaiste asjatundjate jaoks. Nad peavad Differtit tugevaks vehklejaks, kuid medalimatšidele jõudvate kandidaatide sekka vaevalt teda arvati. Nelli ise muidugi uskus ja lootis sellesse pidevalt, uskus ka tema treener Helen Nelis-Naukas. Koos valmistusid nad väga põhjalikult olümpiaturniiriks ja mõned päevad enne äralendu Pariisi võis mõlemast välja lugeda, et minnakse endid väga tõsiselt tõestama. Minnakse oma tõe ja õiguse järele.

Nelis-Naukas on teda tundvatele inimestele teada kui ääretult emotsionaalne inimene. Helen võib oma kires nagu kadakas põlema lahvatada. Kui keegi teda ohjama kipub, lööb ta veelgi enam põlema. Nagu kaks kadakat korraga. On ka ise selles leegis kõrvetada saanud. Ometi on ta mitu oma hoolealust maailma tipptasemele utsitanud. Kindlasti põles ta nii väliselt kui sisemiselt ka Pariisis, sest treenerina võinuks seal saabuda tema tähetund. Igatahes oli tunda, et koostöös Nelliga on Helen saavutanud hea klapi, kus teineteist täiendatakse.

Väike kõrvalepõige. Mängude avatseremoonial liuglesid paadid osavõtvate delegatsioonidega mööda Seine'i jõge ja Eesti lodjasõitjate peres paistis silma just Helen, kes aega raiskamata ugrimugrilikule käeviibutamisele kaldal seisjate suunas hoopis mööda paati ringi sibas ja ainulaadseid ajaloolisi hetki nutitelefoniga jäädvustas.

Ajalooline ja suursugune oli ka vehklemisturniiri asupaik Grand Palais. Kui Nelli enne poolfinaali mööda ülevalt algavat ja edasi aina laienevat treppi allapoole sammus, valges võistluskostüümis ja epeemõõk kindlalt käes ning tema kohal kõrgumas suur ja kumer läbipaistev aatriumikuppel, tekkis ikka suursugune tunne küll. Tegu olnuks nagu kuningannaks pretendeerivate printsesside (neli poolfinalisti) esitlusvooruga. Kindlasti jääb see hetk meelde palees viibinud seitsmele tuhandele pealtvaatajale, teleauditooriumile üle maailma ja muidugi Nellile endale. Ainuüksi selle hetke pärast tasus tal päevast päeva treeningutel vaeva näha, et lõpuks seda kogeda. See oli nii pidulik.

Me teame, et kuningannaks Nelli ei saanud. Teda poolfinaalis võitnud Hongkongi vehkleja Vivian Man Wai Kong pärjati hiljem ka olümpiavõtjaks. Nelli kaotas pronksimatši noore ungarlanna Eszter Muhari vastu. Kaotas lisaajal otsustava torkega. Hommikune õnn oli Nelli maha jätnud. Ta suutis pisarad alla neelata, vähemalt teiste nähes. Helen varjas näo algul kätega ja vaatas siis pikalt kuhugi kaugusesse. Ise hiljem ütles, et jääb seda matši põdema elu lõpuni. Ilmselt on nii ka Nelli endaga. Pole ime, kui kümne aasta pärast näiteks kõnniteel äkki seisma jääb ja hüüatab: „Ma oleksin Muhari vastu hoopis selle torke pidanud tegema!"

Praegu on nad mõlemad äärmiselt pettunud, aga küll aeg parandab haavad. Kümne aasta pärast võib keegi aga kusagil küsida, et mäletad, kui Differt Pariisi olümpial neljandaks jäi. Mis maksab niisuguste meenutuste kõrval mõni ilmetult võidetud medal. Mälestused ja emotsioonid on selle kõrval hoopis tähtsamad. Lugu on tähtis. Nelli lugu võib rääkida veel pikki aastaid ja kuulajaid jätkub.

JÄRJEJUTT

Kolm püha õhtusöömaaega

Kuidas kõik tegelikult oli? Esiaja salaajalugu

25. osa

OLEV REMSU

Henricus ise oli salakaval küürutaja ning seetõttu nägi teisteski ennekõike küürutajat, kuid kraadi võrra madalamat, mitte kavalat, vaid rumalat, tõemeeli küürutajat.

Aap pidas Henricust targaks meheks, kelle lähedal tasus olla, nii sai rohkem teada. Näiteks kuulis Aap Henricuselt, mida Jeesus oli tegelikult oma jüngritele öelnud, kui ta pärast ristilöömist ja hauast kadumist ning enne ülestõusmist nendega kohtus – sõbrad, aidake, ega teil ole rohtu akrofoobia vastu?

Bogdo ja Junus olid liivimehele vahvad tegelased, neid oli huvitav jälgida, Junusil olid vahvad vuntsid, Bogdo pea otsekui sääse maandumisplats. Ometi jäid nad veel võõramaks kui Theoderich, Albertus, Hermann ja Henricus de Lettis.

Kuidas tal ainukestki juuksekarva ei kasva? Pea otsekui sääse maandumisplats. Aga ta beežil talaaril on põnev lendsaba. Kuid kõik jääb kaugeks, väga kaugeks, mõtles Aap.

Kui muidu tundis Aap ikka sügavat ängi, seda oma poja teadmata saatuse pärast, oma küla ja oma rahva pärast, siis täna lisandus sellele kahevahelolek, seda oli teinud üks Hermanni korraldus. Esimest korda tõrkus Aabu hing täitmast piiskopi antud ülesannet.

Ühelt poolt käskis sisemine sõnakuulelikkus seda teha, teiselt poolt pani südametunnistus sellele raudse veto.

Nimelt pidid Aap ja Henricus de Lettis karavandružiina rappa juhtima ning siis oleksid praost Engelberti ihukaitsjad Nevskile, Tverdilole ning nende kaaskonnale tagant peale langenud, kõik laukasse uputanud, ainult kandetoolid pidid terveks jääma.

Ei, ei, seda ma ei tee!, otsustas Aap. Ema ei luba mul seda teha. Aga mis siis, kui Peep kannatab? Võibolla kõrgusepelglik Jeesus käsib seda teha?

Ja mida arvas kaasratsureist ja Liivimaast fakiirfilosoof Junus? Ta ahmis kõike silmadega, kõik oli talle Liivimaal maru eksootiline. Aga kus on kaamelid, miks ometi ta ainust küürulooma ei näe? Teised kõik lubaks Muhamedi – rahu olgu temaga – usku, ainult Henricust mitte, too võib oma kõhaga nakatada terve mošeetäie raamatuusklikke. Ja kui julmalt ta piitsaga oma ratsut peksab. Kes ei armasta looma, see ei armasta kedagi.

Bogdogeegen Bogdole polnud Liivimaal midagi uut, olgugi et tema füüsiline keha oli siin esimest korda. Tõttame veidi ette, ütleme ära, kus Bogdo oli juba kõike varem näinud – nimelt sansaaras.

Hüva, vaatame, kes liikusid karavanis esineliku järel, ja näeme Tema Kõrgeausust, suurvürst Aleksander Nevskit ja Tema Kõrgust, väikevürsti, possaadnik Vsevolod Tverdilot!

Bogdogeegen Bogdole polnud Liivimaal midagi uut, olgugi et tema füüsiline keha oli siin esimest korda.

Nagu juba öeldud, ei vaevunud need kaks isandat istuma sadulas, lugupeetud siniverelisi tassisid aerutajaist ümberkvalifitseerunud jõulised ja sportlikud mehemürakad, eliittransad. Aulised vürstid tundsid end mugavalt kahes kandetoolis, mis küljetsi peaaegu riivasid teineteist, nii et mõnus oli juttu puhuda.

Nevski ja Tverdilo kreslad olid päris ühesugused, ainult et Nevski oma kaunistasid kuldvapp ja kuldinkrustatsioonid, Tverdilo oma hõbevapp ja hõbeinkrustatsioonid. Nevskil oli kuus kandjat, kolm ees ja kolm taga, Tverdilol vaid neli. Mis sa teed, Kõigekõrgem on loonud ühed ülemaks, teised jälle veidi alamaks. Kõik kandjad olid väljaõppinud mehed, nad astusid üksteise samme summutades, nõnda et vürstlikud leentoolid eriti ei õõtsunud. Kandjate hulgas oli tšingisiitide impeeriumi kõiki rahvusi – hiinlasi, tiibetlasi, mongoleid, uiguure, horezmilasi ja teisi, kõigil kõrged põsesarnad. Tõelisest ja sügavast solidaarsusest Hiilgavale pungusid Nevskigi põsed võtma taga-aasialikku kuju.

Muidugi, kandjaid-aerutajaid võiks nimetada ka konvoeerijaiks, nende ülesanne oli jälgida, et suurvürst ei pageks mongolite haardest, ei paluks Liivimaal asüüli.

Kandetoolide järel tuli tubli trobikond Novgorodi ja Pihkva lihttransasid, kes tassisid turjal sakvujaaže kulla, mürri, viiruki ja muu väärtusliku kaubaga.

Kitsas ja kurviline tee kulges läbi tihedate, veel raagus metsade, üle soode ja rabade, koolmekohtadest läbi jõgede ja ojade. Soosillad juba kõikusid, lindude sädin kuuldus looduse kauni muusikana.

Paar jõge olid päris sügavad, vesi ulatus ratsanikel poolde säärde, vürstide kandetoolid tõsteti siis sirgetele kätele, nõnda et need märjaks ei saanud.

Nevski ja Tverdilo meenutasid oma väikest madistamist lõuna-, õhtu-, öö- ja hommikusöögil piiskopliku katedraali stalaktiitsaalis.

Järgneb

ARRIVA OÜ

HOBUNE		IDAPOOLNE DIALEKT	TOO	EHK		RIIK EUROOPAS	ISLANDI MAAKOOD	TIRISEV HELI	LIBISEMINE	UNE-TAOLINE TEADVUSE-TUS	EESTI UJUJA
SISEMINE VÕITLUS											
ÜKSIK PEEN KARV				KARDIN / 6.							
KAEVANDA-TUD MAA-VARA							PÄRSIA LUULETAJA / ENDISAEG-NE RELV				
SAMAA-RIUM			INGLISE K EESSÕNA / NAISENIMI					EUROOPIUM / MATEERIA			NAISENIMI
TASKUKELL				G. VERDI OOPER / USSIKUNIN-GANNA					NOOT / MÖÖDUNUD AASTAL		
EESTI END. NÄITLEJA / TOTTER						ETTE-KUJUTUS / KÕRGE HELI				1. / SEKUND	
RATSA-VÄELANE							MERE-MADALIK / STSILLA				
ÖRSTED			NAISENIMI / ISA VEND						KEELDUV VASTUS / VÄIKE MARI, TAIM VMS.		
BROOM		KEEL DAGESTANIS / ...FÜÜT (TAI-MEDE ELU-TSÜKLI JÄRK)						KÄSKKIRI / VALDKOND			ÄÄR
OBJEKT				... RUUS-SAAR / KOER (LASTEK.)						SENT / EESTI PARODIST, NÄITLEJA	
PLANEERITUD / ANTILOOP											
EESTI FILMI-REŽISSÖÖR						RUUM KATSETE JAOKS / TREENING					
ARGOON			...MEETER (KÕRGUS-MÕÕTUR) / NAISENIMI					NUMBER / TASUTA			
EESTI KLAASI-KUNSTNIK				BISNISE-RING-KONNAD / IIRI NAEL							MOLDOVA RAHA
...-KIRI		VESILOODI OSA / UKRAINA MAAKOOD							ALATES / MI-BEMOLL		
JETI											
JUUSTU-JUURETIS					TAGASI-PÖÖRDUNU						

KUHU MINNA

• KINO

Haapsalu kultuurikeskuses:
„10 elu" – 30. juulil kl 15, 31. juulil kl 17.30, 2. augustil kl 12, 6. augustil kl 16, 7. augustil kl 15.
„Deadpool ja Wolverine" – 30. juulil kl 17.
„Madam Clicquot" – 31. juulil kl 19.30, 6. augustil kl 18, 8. augustil kl 20.

• MUUSEUMID

Haapsalu linnuse muuseum:
E–P 10–18. linnus.salm.ee.

Iloni Imedemaa teemakeskus:
E–P 11–18. www.salm.ee.

Haapsalu raekoda:
K–P 11–18. www.salm.ee.

Raudtee- ja sidemuuseum:
K–P 11–17. www.salm.ee.

Ants Laikmaa muuseum
(Kadarpiku küla, Lääne-Nigula):
K–P 11–17. www.salm.ee.

Rannarootsi muuseum
(Sadama 32, Haapsalu):
T–L kl 10–18, P ja E kl 10–16.
www.aiboland.ee.

Rõude muuseum
avatud reedel ja laupäeval kell 12–16, muul ajal ette teatades roudemuuseum@gmail.com või telefonil 5683 1203, Maie.

Lihula muuseum on avatud 1. mai – 30. september T–L kl 10–17. Tel 509 9663. E-post: lihulamuuseum@laaneranna.ee.

Hanila muuseum:
ekskursioonid etteteatamisega. Tel 509 9663. E-post: hanilamuuseum.@laaneranna.ee.

• NÄITUSED

Keskraamatukogu (Posti 3): kojulaenutuse ja lugemissaali vitriinides näitusel Haapsalu sotsiaalmaja keraamikaringi tööd. Trepigalerii vitriinides Haapsalu linna 745. aasta sünnipäevale pühendatud raamatunäitus „Haapsalu linna pead läbi ajaloo".

Lasteraamatukogus (Wiedemanni 11): Tartu tantsustuudio Duende flamenko-nukkude näitus 30. septembrini.

Haapsalu linnagaleriis
(K–P 12–18): Liivia Leškini „Haapsalu suveniir" 4. augustini.

Haapsalu kultuurikeskuses:
HKHK õpilastööde näitus „Ammetil on kuldpõhi all" 30. juulini.

Haapsalu kunstikoolis (Jaani 2): majagaleriis Kaja Hintsi „Vahemere lood" 4. augustini.
Hoovigaleriis Tiina Ojaste maalinäitus „Silmapiiril" avatud 18. augustini. Näituse pidulik avamine 31. juulil 12–18, kunstnik viibib galeriis ja suhtleb külastajatega!
Keldrigaleriis Höije Rahu fotonäitus „Unenägu unenäo vahel" 11. augustini.
Galeriid avatud K–P 12–18.

Lihula muuseumis:
„Visandeid baltisaksa kultuuriloost", „Eveline von Maydell. Käärilõiked". Näitus avatud 30. septembrini.

Kullamaa kultuurimaja galeriis
näitused: „Kullamaa Muusika Selts – 140" ja „Kullamaa Carl August Tantoni orel 170".

Ants Laikmaa muuseum
(Kadarpiku küla, Lääne-Nigula): K–P kl 11–17 Herald Eelma graafikanäitus, sissepääs muuseumipiletiga, www.salm.ee.

KAS LEHT EI JÕUA PIISAVALT KIIRESTI POSTKASTI?

TELLI DIGILEHT JUBA TÄNA!

Hoia end kohaliku eluga kursis – loe värskeid uudiseid ja paberlehe digiversiooni, vaata galeriisid ning palju muud huvitavat Lääne Elu veebis.

Hinnad alates 1,50 €

Lääne Elu | online.le.ee

Lääne Elu
Ilmub teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval

Toimetuse aadress:
Posti 30, 90504 Haapsalu.
Toimetus 473 7222,
kuulutused ja reklaam 473 7111,
e–post info@le.ee, reklaam@le.ee
Kodulehekülg: www.le.ee

Peatoimetaja Kaire Reiljan
Toimetajad Kaie Ilves, Urmas Lauri, Malle-Liisa Raigla, Andra Kirna
Keeletoimetaja Riina Tobias
Küljendaja-kujundaja Andrus Rebane

Reklaamitoimetaja Elina Lumeste
Kliendihaldur Mai Sarv

Väljaandja OÜ Lääne Elu: Posti 30, 90504 Haapsalu, tel 473 7222

Trükitud Printallis

Pangakontod
Swedbank EE18 2200 2210 1567 8031,
SEB EE62 1010 6020 0251 5004

Kojukandeprobleemid:
tel 661 6616, info@omniva.ee.

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ja selguse huvides lühendada ning valikuliselt honoreerida. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Kaebuste korral ajalehesisu kohta võib pöörduda Pressinõukogusse pn@eall.ee.

PUIT

Müüa küttepuid koos veoga. Info 5687 3966, timberexpert@online.ee.

Kandiline puitbrikett koos veoga, toome ka väiksemaid koguseid, soovi korral ladustame panipaika. www.briketivedu.ee, 507 8754.

Müüa kuiva, toorest ja metsakuiva puud, transport. Tel 505 5203.

Müüa küttepuid: valge lepp, sanglepp, kask, metsakuiv okaspuu. Täpsem info 5697 5216.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalauda. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Vedu hinnas. Müüa kuiva ja märga küttepuud. Pikkus vastavalt soovile. Tel 5666 0431.

Müüa 3meetrist küttepuud: must lepp, hall lepp, kask koos kohaletoomisega, miinimumkogus 15 tihumeetrit. Lisainfo: tel 5829 3564.

Otse tootjalt: puitbrikett al 23.-, turbabrikett al 210.-, Premium pellet 6–8 mm al 240.-, kivisüsi, kask 30 cm 40 l al 4.- ja klotsid al 2.50. Kütteladu24, tel 506 8501.

AUTOD

Peugeot 206, bensiin, 2004 a., kehtiv ülevaatus, heas korras, uued rehvid, piduriklotsid, esiamordid, tagasild vahetatud, tel 508 3495.

LEMMIKLOOM

Müüa tõutunnistusega Alaska malamuudi kutsikad. 5552 4675.

TEENUS

Paigaldame tänavakivi Haapsalus ja Läänemaal. Võta julgelt ühendust ja leiame kõigile küsimustele lahendused. Tel 5632 7955 või dekkan.ehitus@gmail.com.

Hauaääriste ja -kivide paigaldus. Haudade hooldus ja muud kalmistutööd. Tel 557 3287, Jevgeni.

Puurkaevude puurimine ja projekteerimine. Vee- ja kanalisatsioonitööd ning septikute paigaldus. Rauaeraldus, filtrite paigaldus. Tel 521 7415, 504 2999, www.baltipuurkaev.ee.

Teeme ehitustöid. Põrandate, seinte ja lagede ehitus. Vannitubade ja WCde remont. Maalri- ja plaatimistööd. Kontakt: 5697 5216, Lääne Saemees OÜ.

Katuste renoveerimine/paigaldus. Plekk-, eterniit-, kärg- ja bituumenkatused. Vihmaveesüsteemid, erinevate plekkide paigaldus. Saabtehtud OÜ, 5624 2511.

Ohtlike puude raie, võsalõikus ja kruntide puhastus võsast. Helista julgelt ja leiame lahenduse. Tel 5623 0373, Randy.

Rakkekaevude puhastamine ja remont. 557 4792.

Ohtlike puude langetamine. Tel 566 3296.

Võsasaetööd. Tel 5140363.

OTSIN TÖÖD

Maaler-krohvija otsib tööd. Võib pakkuda ka väiksemaid üldehitustöid. Tel 5637 1399.

Toimetus kuulutuste sisu eest ei vastuta.

Toimetus avatud
E–R 8.00-16.30

Reklaamisoovid:
reklaam@le.ee

Kuulutused, teated:
le@le.ee

Üldinfo: info@le.ee

KIRIKUTEATED

EELK KOGUDUSED

HAAPSALU
R, 2. august kl 9 hommikupalvus. Teenib Mart Salumäe. (Jaani kirik)
L, 3. august kl 12 ordinatsiooni aastapäeva tänupalvus. Teenivad praost Kaido Saak, vikaarõpetaja Kristel Engman ja teised vaimulikud (Jaani kirik).
P, 4. august kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: soosinguajad. Teenivad õpetaja Mart Salumäe ja Kalle Jätsa, organist Lia Salumäe (toomkirik); kl 14.30 Augustibluusi kontsert, esinevad Hedvig Hanson ja Marek Talts. Pilet 15 € / festivalipass (toomkirik); kl 18 katoliku missa. Pühitseb Tallinna Peeter-Pauli koguduse preester isa Tomasz Materna (toomkirik).
Jaani kirik avatud teelistele R 11–14; L 11–17, P 13–16.
Koguduse kantselei (Kooli 6) avatud K ja R 10–14. Info 5346 7922.

LÄÄNE-NIGULA
P, 4. august kl 12 leeripüha (1999 a., 1974 a. ja varasemad leerilapsed on väga oodatud, kel on möödunud 60 ja rohkem aastaid leerist).

MARTNA
P, 4. augustil kl 11 surnuaiapüha Väike-Lähtru kalmistul; kl 13 jumalateenistus armulauaga (kirikus). Martna kogukonnakohvik avatud tööpäevadel kell 11– 14. Rohkem infot 58093633 (Küllike Valk).

RIDALA
P, 4. augustil kl 15 jumalateenistus armulauaga (kirikus).
10.– 11. augustil kell 11– 18 Ridala kirikutorni kohvik avatud Suure Haapsalu kohvikute päeval.
P, 11. augustil kell 13 surnuaiapüha Sinalepa kalmistul.
Ridala kirik avatud teelistele laupäeval ja pühapäeval kell 15–18. Vt ka ridala800.ee.

KARUSE
Jumalateenistused toimuvad iga kuu 1. ja 3. pühapäeval algusega kl 14 Karuse kirikus või Karuse kiriku talvekirikus.

KULLAMAA
N, 1. augustill kell 10–14 kantselei lahti kogudusemajas.
P, 4. augustil kell 11 11. pühapäev pärast nelipüha, jumalateenistus armulauaga kirikus. Teema: soosinguajad. Teenib õp. Aarne Lätte ja orelil Gea Lätte.

PIIRSALU
P, 4. augustil kell 13 11. pühapäev pärast nelipüha, jumalateenistus armulauaga kirikus. Teema: soosinguajad. Teenib õp. Aarne Lätte ja orelil Gea Lätte.

Kui Sul on probleem või pole oma muret kellegagi jagada, on Sul võimalus abi saada
LÄÄNEMAA KRIISIABIKESKUSEST

Psühholoogiline nõustamine
515 9572 / 5560 2367

Esmatasandi psühholoogiline kriisiabi (eesti k) - 5671 4273
Esmatasandi psühholoogiline kriisiabi (vene k) - 552 0094

Nõustamine toimub telefoni teel, veebis või asukoht kokkuleppel nõustajaga, sh Kastani 7, Haapsalu.

Täpsem teave laanemaakriisiabikeskus.weebly.com/

LVÜ

Läänemaa vähiühing on pakkunud oma liikmeile ja nende peredele tuge juba üle kümne aasta.

Oleme tänulikud abi ja toetuse eest.

Läänemaa vähiühing, SEB EE621010220047448013.

TOIDUPANK

Läänemaa toidupank kogub toitu puudust kannatavate leibkondade toetuseks Haapsalus ja Läänemaal.

Et toiduabi saada, võta ühendust kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötajaga.

Aitame koos!

Tel 5355 4330

LÄÄNEMAA LOOMADE VARJUPAIK
+372 523 8957
LAANEMAA@VARJUPAIK.EE
ANNETUSE SAAD TEHA, HELISTADES 900 7000. KÕNE HIND 5 €.

Tänutundega mälestame kallist venda, vanaisa ja vanavanaisa
ALEKSANDER KIVIMÄED
31.7.1924 – 06.7.1989
100. sünniaastapäeval ja 35. surma-aastapäeval.

Õde ja kolm järeltulevat põlve

KOOS ON SOODSAM!

Digi- ja paberlehe tellimiseks võta ühendust meili teel **le@le.ee** või telefonil **473 7111**.

Kohalikud uudised seitse päeva nädalas

HOOLI RASKUSTESSE SATTUNUD PEREDEST!

Läänemaa Abikassa ootab heade inimeste ja organisatsioonide annetusi, et toetada raskustesse sattunud peresid Läänemaal.

Annetusi saab teha MTÜ Läänemaa Abikassa kontole EE592200221046665398, Swedbank AS.

Teave veebis **www.abikassa.ee**.

E-post laanemaa.abikassa@gmail.com.

Nii valus on mõelda,
et sind enam ei ole
ja kunagi enam me juurde ei tule.

LAINE KESKÜLA
Avaldame kaastunnet omastele.

Vanaviisi kollektiiv

Mälestame rõõmsameelset naabrinaist ja abivalmis ühistu liiget ning südamlik kaastunne lähedastele
TÄHE LÕHMUSE
kaotuse puhul.

Korteriühistu Lasteaia 14 Taeblas

HINGEVIIUL
MATUSEBÜROO

BÜROO AVATUD E–R 10–15
KALMISTU TN 3A, HAAPSALU
TEL 58 503 340 (kontor), 5846 1111
www.hingeviiul.ee
info@hingeviiul.ee

Matusekorraldus Haapsalus ja Läänemaal, matuseteenused ja -tarbed, tuhastamine, haua- ja urnimatused, lahkunu transport surnukuuri (24/7 tel 58 007 504)

Teostame hauaplatside renoveerimis- ja hooldustöid Haapsalus ning Läänemaal. Müüme hauakive ja -piirdematerjale. Hinnapakkumine ja info: hingeviiul@gmail.com / 58 503 340

Reakuulutus (iga avaldamine): rida 1,80 (ühes reas 33 tähemärki koos tühikutega,) arvestus käib täisridade kaupa; tööotsimiskuulutus 3.- iga avaldamine. Püsikuulutuse soovist kirjuta le@le.ee.
Leinakuulutus, matuseteade, tänu ja õnnitlus – väike 26.-, suur 52.- (eraisik); väike 32.-, suur 62.- (firma). Teated: rida 2,80 (ühes reas 33 tähemärki koos tühikutega,) arvestus käib täisridade kaupa.
Raam, pilt, logo ja paks kiri paberlehes lisavad igaüks hinnale 5 eurot. Rubriik „Kuhu minna": rida 1,50 (ühes reas 33 tähemärki koos tühikutega,) arvestus käib täisridade kaupa. E-post le@le.ee.

VIIMANE VEERG

ANDRA KIRNA

Siilid tulid koju

Haapsallu, Kopli tänava aeda jõudis tagasi siiliema koos poegadega, kes mõne nädala eest metsloomaühingu vabatahtliku Terje Parra juurde Uuemõisa kosuma viidi. Ühinguga ühendust võtnud Aita Mölderi sõnul olid siilipere avastanud varesed siilipoegadele tõsiseks ohuks.

Loomakaitsja Heiki Valner ütles, et aiapidajad hindavad siilide kohalolu oma aias. „Ma ei pea ju oma koduaias vaatama, kuidas keegi sureb," lisas ta.

Parra juures kosub veel viis noort siilikest, kes on leitud Haapsalus ilma emata uitamas. „Nad on kõik tulnud umbes 80grammistena, niisugused ise ellu ei jääks. Praegu kaaluvad juba üle 200 grammi," ütles ta. Parra toitis siililapsi piima ja spetsiaalse titetoidu seguga. Suurematele lisas menüüsse putukaid ja ussikesi.

Siilid lastakse lahti enamasti samasse piirkonda, kust nad leiti.

ANDRA KIRNA

ILM

VEETEMPERATUURID
(29. juulil kell 13)

Dirhami	19,8°
Haapsalu	22,1°
Virtsu	19,8°
Rohuküla	22,6°

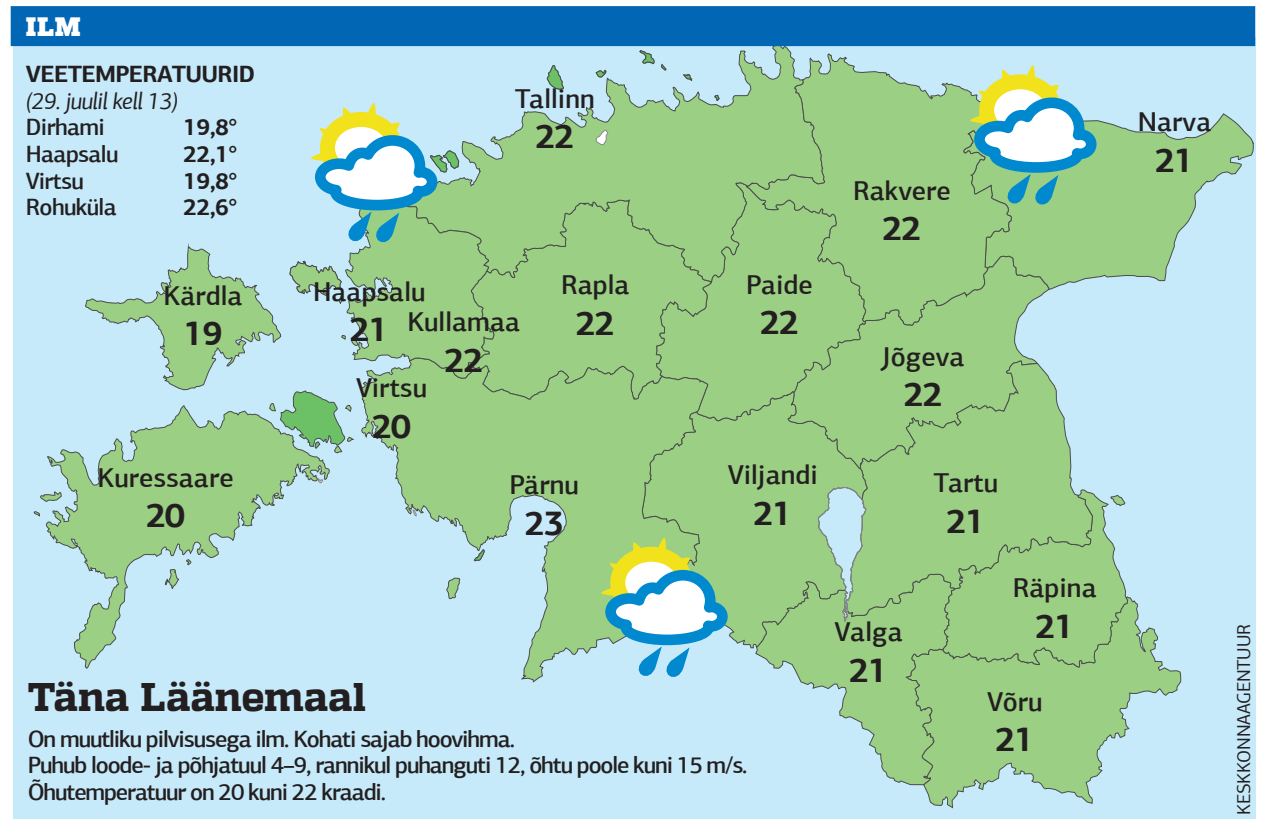

KESKKONNAAGENTUUR

Täna Läänemaal

On muutliku pilvisusega ilm. Kohati sajab hoovihma.
Puhub loode- ja põhjatuul 4–9, rannikul puhanguti 12, õhtu poole kuni 15 m/s.
Õhutemperatuur on 20 kuni 22 kraadi.

	öö päev		öö päev		öö päev		öö päev
Kolmapäev	**15°...22°**	**Neljapäev**	**14°...21°**	**Reede**	**15°...21°**	**Laupäev**	**14°...21°**
loodetuul 5–8 (12) m/s		loodetuul 5–9 (13) m/s		loodetuul 3–7 m/s		läänetuul 2–6 m/s	

ISSN 1406-1430

VAATA KA WWW.LE.EE

REINPAUL
OSTAME KASVAVAT ja LADUSTATUD VÕSA
Raiume võsast puhtaks kraavid, tee- ja põlluääred, lepikud, haavikud jne.
Info tel 5593 3899, kaido@reinpaul.ee
www.reinpaul.ee

Kui soovid jõuda potentsiaalse kliendini, siis tutvusta oma tooteid või teenuseid Lääne Elu veebis sisuturundusartikliga!
Lääne Elu
online.le.ee
Küsi lisa aadressil reklaam@le.ee.

Nüüd leiad Lääne Elu ka **Tallinna Balti jaama ja bussijaama R-kioskist!**

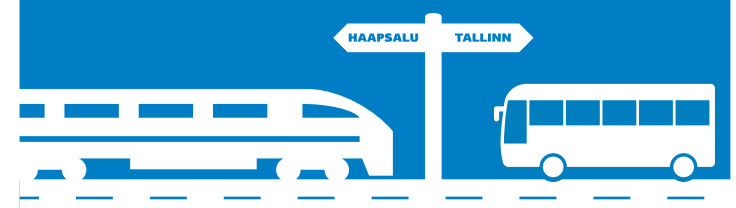

Osta teele kaasa või telli koju:
online.le.ee/tellimine/

Ennetavad tervisekontrollid Haapsalus

7. augustil kl 9.00-15.00

Proovivõtubuss asub Rannarootsi Keskuse (Rannarootsi tee 1) parklas

Meie juures saad:

- Osta erinevaid tervisekontrolli pakette, üksikanalüüse ja kinkekaarte
- Anda kohe ära ka vereproov

Teenindame eelisjärjekorras broneeringuga kliente.

Broneeri aeg minu.synlab.ee

TEGEVUSLUBA L03886 24/7

Tellimiseks võta ühendust reklaam@le.ee

Kooliõpetaja, ajakirjaniku, poliitiku ja dirigendi Andres Ammase (1962–2018) mälestuseks Eesti Rahvuskultuuri Fondi juurde loodud Andres Ammase fond annab välja **nelja stipendiumi**:

- Andres Ammase stipendium Läänemaale ja Haapsalule pühendunud inimesele
- väikese lugeja stipendium (koos Haapsalu lasteraamatukoguga)
- noore sportlase stipendium lootustandvale sportlasele ja tema treenerile
- Anneli Ammase hea ajakirjanduse auhind maakonnalehe ajakirjanikule

ANDRES AMMASE FOND HAAPSALULE PÜHENDUNUILE

Annetuse saaja:
SA Eesti Rahvuskultuuri Fond
Pangakontod:
EE117700771000664610 LHV Pank
EE672200221001101347 Swedbank
Selgitus: annetus Andres Ammase fondi ja stipendium, mille heaks annetatakse
PS Annetused on tulumaksuvabad

SIHTASUTUS EESTI RAHVUSKULTUURI FOND

Täname Andres Ammase fondi toetamise eest!